

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Στη Ρωσική κοινωνία υπάρχει συναίνεση σχετικά με το απαράδεκτο της προσβολής των ιερών σεβασμάτων

Κ. Κωνσταντίνος Τσουπκό, μέλος της Άνω Βουλής της Ρωσικής Ομοσπονδίας, ήταν φιλοξενούμενος της εκπομπής «Εκκλησία και κόσμος» της 27^{ης} Οκτωβρίου 2012 στο τηλεοπτικό σταθμό «Ρωσία - 24», την οποία παρουσιάζει ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, Πρόεδρος του ΤΕΕΣ.

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Αγαπητοί αδελφοί και αδελφές, χαίρετε! Στον αέρα είναι η εκπομπή «Εκκλησία και κόσμος». Σήμερα θα μιλήσουμε για τα νομοθετικά μέτρα που αποβλέπουν στην προστασία των ιερών σεβασμάτων και την αντιμετώπιση της βλασφημίας. Φιλοξενούμενός μας είναι μέλος της Άνω Βουλής της Ρωσικής Ομοσπονδίας και αντιπρόσωπος του νομού Τσελιάμπινσκ κ. Κωνσταντίνος Τσουπκό. Κωνσταντίνε, χαίρετε!

Κ.Τσουπκό: Σεβασμιώτατε, χαίρετε! Θέλω να Σας θέσω μερικές ερωτήσεις. Με ενδιαφέρει η άποψή Σας σχετικά με τις τροποποιήσεις της νομοθεσίας, που εισηγήθηκαν από εκπροσώπους όλων των φραξιών της Κρατικής Δούμας και της Άνω Βουλής και οι οποίες προβλέπουν τη σκλήρυνση της τιμωρίας και την ποινική δίωξη για την προσβολή θρησκευτικού συναισθήματος.

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Δε θέλω να αναφερθώ στις συγκεκριμένες διατυπώσεις διότι κατά το παρόν ακόμα διαμορφώνονται. Ωστόσο οφείλω να εκφράσω την βαθιά μου ικανοποίηση για την ύπαρξη της συναίνεσης για την ανάγκη της νομοθετικής κατοχύρωσης εκείνων, για τα οποία μιλάει ολόκληρη η κοινωνία, δηλαδή τη θέσπιση των ποινικών μέτρων για την αναστολή των πράξεων βλασφημίας, βεβηλώσεως των ιερών σεβασμάτων α΄ ή β΄ θρησκείας, της προσβολής των πιστών. Άλλωστε το καθήκον της Πολιτείας και του νομοθέτη συνίσταται στη διαφύλαξη της διομολογιακής και διαθρησκειακής ειρήνης, την αντιμετώπιση του εξτρεμισμού και την ελαχιστοποίηση εστιών συγκρούσεως.

Οι άνθρωποι της εποχής μας, δόξα τω Θεώ, δέχονται τη θρησκεία πολύ σοβαρά, αγαπούν τα ιερά τους σεβάσματα. Αυτό αφορά και τους Ορθοδόξους και τους χριστιανούς άλλων ομολογιών, και τους μουσουλμάνους και τους εκπροσώπους άλλων θρησκειών. Τα νομοθετικά μέτρα πρέπει να ληφθούν με σκοπό να προστατευθούν οι θρησκευτικές κοινότητες από προσβολές και ταπείνωση. ΜΑ αρκούν ήδη εκείνα, τα οποία συνέβησαν την εποχή της επανάστασεως και μετά με την καταστροφή ναών, εικόνων, - τα έχουμε ζήσει όλα. Δε θέλουμε να ξαναγίνουν αυτά και δε πρέπει να

επιτρέψουμε να γίνουν αυτά μπροστά στα μάτια μας.

Κ.Τσουπκό: Είναι επίκαιρες αυτές οι τροποποιήσεις κατά τη γνώμη Σας; Μήπως έπρεπε η Πολιτεία πιο πριν να ασχοληθεί με το θέμα και μάλιστα οι εκπρόσωποι των θρησκευτικών κοινοτήτων, οι οποίοι εν προκειμένω αναδείχθησαν απροστάτευτοι, έπρεπε αυτοί να εγείρουν το ζήτημα;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Δεν το εγείραμε διότι δεν υπήρχαν προηγούμενα. Άλλωστε η νομοθεσία αναπτύσσεται σε μεγάλο βαθμό με βάση τα προηγούμενα που προκύπτουν. Εάν το αδίκημα δεν έχει διαπραχθεί, τότε από τη νομοθεσία λείπει και το σχετικό άρθρο. Τα τελευταία τα περιστατικά αυτά γίνονται πιο τακτικά και είναι προφανές ότι δεν πρόκειται για έναν απλό χουλιγκανισμό, ούτε για μια απλή παράσταση, ούτε για μια έκφραση α΄ ή β΄ απόψεων, πρόκειται για την προβοκάτσια, αποβλέπουσα στη διάσπαση της κοινωνίας μας, στη σπορά της σύγχυσης στους ανθρώπους και την προσβολή των ανθρώπων με α΄ ή β΄ θρησκευτικές πεποιθήσεις. Γίνεται προφανές ότι πρόκειται για έγκλημα και επομένως πρέπει να συνεπάγεται την τιμωρία. Οι άνθρωποι πρέπει να καταλάβουν ότι θα τους αποδοθούν οι ευθύνες: και δε θα είναι ένα απλό πρόστιμο της τάξεως χιλίων ρουβλίων. Για τη βεβήλωση των ιερών είναι δυνατό να πάνε φυλακή. Αυτό θα εμποδίζει πολλούς τη διάπραξη των παρόμοιων βλάσφημων πράξεων.

Κ.Τσουπκό: Είμαι έτοιμος να επιβεβαιώσω όσα είπατε. Σε ξένα κράτη υπάρχει αυτή η ευθύνη και αυτές οι βλάσφημες πράξεις εκεί όντως έχουν να διαπραχθεί από πολύ καιρό. Έχω να Σας ρωτήσω και κάτι άλλο. Προσέξτε, όταν συνέβησαν τα γνωστά γεγονότα στον Ιερό Ναό του Σωτήρος Χριστού, ορισμένοι δυτικοί εκπρόσωποι του σόου μπίζνες και πολιτικοί παράγοντες τάχθηκαν ενεργά υπέρ των δραστηριών. Αλλά τη στιγμή όταν στις Ηνωμένες Πολιτείες γυρίστηκε η ταινία, προσβλητική για τους μουσουλμάνους, καμία δήλωση δεν ακολούθησε από πλευράς των ίδιων ηθοποιών και εκπροσώπων του σόου μπίζνες. Έκριναν ότι η κυκλοφορία αυτής της ταινίας είναι μια βλάσφημη πράξη. Σε τί οφείλεται η διαφορά στις προσεγγίσεις;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Πρόκειται για ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα των διπλών προτύπων τα οποία ακολουθεί η σύγχρονη δυτική κοινωνία: σε περίπτωση όταν σε βάρος της Ρωσίας πρέπει να χρησιμοποιηθεί κάποιο στοιχείο, αυτό το στοιχείο είναι δυνατόν να παρερμηνευθεί και να παρεξηγηθεί. Ξέρετε ότι εκείνη η πράξη, που έγινε στο Ναό του Σωτήρος Χριστού, δεν ήταν εκείνο το οποίο και προβλήθηκε εν συνεχεία στο Youtube. Η ταινία εκείνη στο Youtube μονταρίστηκε με προσθήκη διαφορετικών λόγων, ώστε να μπει μέσα μια πολιτική δήλωση, η οποία έλειπε στην πραγματικότητα. Όλα αυτά διαπράχθησαν εν γνώσει, για να δημιουργήσουν την κατάσταση κατά την οποία όλες εκείνες οι δυνάμεις που σήμερα τάσσονται κατά των πολιτικών κρατικών αρχών της Ρωσίας και κυρίως οι εξωτερικές δυνάμεις, να είναι υποχρεωμένες να αντιδράσουν θετικά. Και οι ίδιες δυνάμεις συνειδητά ή ασυνείδητα επηρεασμένες από τις δικές τις πεποιθήσεις, την προπαγάνδα ή την παραπληροφόρηση άρχισαν να παρουσιάζουν εκείνα που διαπράχθησαν

διαφορετικά, απ' όσα ήταν στην πραγματικότητα. Η πράξη βλασφημίας και βεβηλώσεως παρουσιάστηκε σχεδόν ως έργο τέχνης: «Να, μπήκαν κάτι κοπέλες και έκαναν δοξολογία απλά ασύμφωνη με τους κανόνες της Εκκλησίας. Και να η Εκκλησία, σαν την Ιερά Εξέταση του Μεσαίωνα, τις συνέλαβε και έβαλε στη φυλακή». Αυτή ήταν η εντελώς διεστραμμένη εικόνα η οποία προβλήθηκε σε δυτικά, αλλά και σε πολλά εγχώρια Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Σε περίπτωση εάν οι άνθρωποι σε γραπτή μορφή είδαν όσα ειπώθηκαν στο Ναό του Σωτήρος Χριστού, πιστεύω κανείς δε θα τα συμπαθούσε αυτά. Για φαντασθείτε: ερχόμενοι στον τάφο των γονέων Σας βλέπετε εκεί κάποιους να χορεύουν άσχημα και να βρίζουν. Ποια θα είναι τα συναισθήματά Σας;

Κ.Τσουπκό: Έχετε επαφές με εκπροσώπους πολλών ομολογιών. Ποια είναι η θέση τους απέναντι στο ενδεχόμενο τροποποιήσεων της νομοθεσίας όσον αφορά τη βλασφημία;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Έχω πει ήδη, ότι σήμερα στην κοινωνία μας υπάρχει μια συναίνεση γύρω από αυτή την υπό προετοιμασία νομοθεσία. Αυτή η συναίνεση υπάρχει και στους εκπροσώπους των παραδοσιακών θρησκειών, οι οποίοι πιστεύουν στην ανάγκη μιας τέτοιας νομοθεσίας. Άλλωστε εάν σήμερα έχει βεβηλωθεί ένας Ορθόδοξος Ναός, αύριο μπορεί να βεβηλωθεί μια συναγωγή και μεθαύριο ένα τέμενος. Σήμερα έχει σκοτωθεί ένας μουσουλμάνος θρησκευτικός ηγέτης, αύριο το ίδιο μπορεί να πάθουν οι εκπρόσωποι των άλλων θρησκευτικών παραδόσεων. Αυτό το θέμα βρίσκει σύμφωνους τους εκπροσώπους των παραδοσιακών θρησκειών. Σε αυτή την πρόκληση ανταποκρινόμαστε από κοινού. Έχουμε ενιαία θέση.

Κ.Τσουπκό: Μου φαίνεται συμπτωματικό ότι αμέσως μετά τα γεγονότα αυτά στο Ναό του Σωτήρος Χριστού σε όλη την επικράτεια, ακόμα και στο νομό Τσελιάμπινσκ, τον οποίο εκπροσωπώ στην Άνω Βουλή, διεπράχθησαν βανδαλισμοί απέναντι στους Ορθοδόξους σταυρούς. Πώς εξηγούνται αυτά; Μήπως πρόκειται για μια απόπειρα, προτού θεσπισθεί ο σχετικός νόμος, επιδείξεως των κακόβουλων προθέσεων σε όλο τον κόσμο ή μήπως στους οπαδούς των εκκληματιών έχει καθερωθεί πλέον μια τάση;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Φρονώ ότι όλες αυτές οι πράξεις οφείλονται κυρίως στην ατιμωρησία. Εάν οι άνθρωποι αντιληφθούν ότι για τη διάπραξη βανδαλισμών δε θα γλιτώσουν με καταβολή ενός συμβολικού προστίμου αλλά θα πάνε φυλακή, θα σκεφθούν πολλές φορές προτού διαπράξουν κάτι τέτοιο. Πιστεύω ότι όταν μια γυναίκα ξεγυμνώνεται μέχρι τη μέση, παίρνει ένα πριόνι στα χέρια της και μπροστά στους ανθρώπους κόβει ένα σταυρό, πρόκειται για τέτοια ηθική κατάπτωση η οποία είναι αδύνατο να μείνει ατιμώρητη. Είναι ένα ποινικό έγκλημα, το οποίο πρέπει να τιμωρηθεί καταλλήλως. Πιστεύω ότι με τη λήψη αυτών των νομοθετικών μέτρων αυτό το κύμα βεβαίως θα ανακοπεί, όπως συνέβη στις δυτικές χώρες. Σήμερα η Δύση ασκεί κριτική απέναντί μας για τη συζήτηση αυτών των μέτρων, αλλά στις ίδιες αυτές τις χώρες υπάρχουν οι σχετικοί νόμοι. Κανείς δε θα επιτρέψει σε κάτι ανθρώπους να εισορμήσουν σε ναό, να τον βεβηλώσουν και να μείνουν

ατιμώρητοι.

Κ.Τσουπκό: Προκαλεί ενδιαφέρον το θέμα για το βαθμό της τιμωρίας. Μέτρα που προτείνονται να ληφθούν τώρα διαφέρουν από το μεγάλο πρόστιμο έως και την κάθειρξη. Θα είναι σε θέση ο δικαστής μόνος του να αξιολογήσει το βάρος της τιμωρίας ή ούτως ή άλλως θα έχει ανάγκη της αξιολόγησης από τον εκπρόσωπο της θρησκείας, η οποία έγινε αντικείμενο των βλάσφημων πράξεων;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Αυτό είναι τεχνικό ερώτημα. Δεν είμαι σε θέση τώρα να μιλήσω για το βάρος της τιμωρίας. Εκείνο όμως που μπορώ να πω είναι ότι η τιμωρία δεν πρέπει να είναι μόνο καθαρά συμβολική, αλλά πραγματική, διότι δυστυχώς αλλιώς οι άνθρωποι δε θα φοβούνται αυτές τις τιμωρίες. Βεβαίως σε αυτές τις περιπτώσεις το θύμα είναι εκείνη η θρησκευτική ομολογία, κατά της οποίας διαπράχθηκε το έγκλημα και συνεπώς αυτή είναι η οποία πρέπει κυρίως να τοποθετηθεί σχετικά.

Κ.Τσουπκό: Θέλω να ρωτήσω: κατά τη γνώμη Σας λαμβάνοντας υπόψη τις περιστάσεις που άλλαξαν, οι δικαστές πρέπει να πληροφορηθούν τους κανόνες της Εκκλησίας για να έχουν τη δυνατότητα αξιολόγησης του βάρους του διαπραχθέντος εγκλήματος;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Δε θέλω εμάς τους δυο να μας κατηγορήσουν για την προπαγάνδα της κληρικοποίησης και να πει κανείς ότι καλούμε τους αστικούς μας δικαστές να σπουδάσουν το κανονικό δίκαιο της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Κ.Τσουπκό: Αλλά όταν οι υποψήφιοι δικαστές σπουδάζουν νομική, μαθαίνουν και τις αρχές του κανονικού δικαίου.

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Είναι καλώς που το σπουδάζουν. Φρονώ ότι η λαμβανόμενη από έναν δικαστή απόφαση (και αυτό δεν αφορά μόνο το θρησκευτικά θέματα), εξαρτάται εν πολλοίς από τη γνωστική επάρκεια του δικαστή, από το κατά πόσο είναι σε θέση να αξιολογήσει το ηθικό στοιχείο α ή β' πράξεως ή αδικήματος. Δυστυχώς σήμερα στην κοινωνία μας (αυτό δεν αφορά μόνο τους δικαστές, αλλά και τους πάρα πολλούς μορφωμένους εκπροσώπους της κοινωνίας μας) παρατηρείται το φαινόμενο της εκπληκτικής άγνοιας στα θρησκευτικά θέματα. Είχα επαφές με πολύ διαβασμένους ανθρώπους, οι οποίοι ήταν σε θέση να απαγγείλουν απ' έξω σελίδες από τον Γκόγκολ και Τσέχωφ, οι οποίοι ήταν γνώστες πολύ διαφορετικών τομέων της ανθρώπινης γνώσεως, δηλαδή, όπως λέγεται, ήταν άνθρωποι εγκυκλοπαιδικά μορφωμένοι. Αλλά μαζί με αυτά αγνοούσαν απολύτως το θρησκευτικό τομέα. Κάνουν τόσα τραγικά λάθη, ώστε δεν είμαστε σε θέση να συγκρατήσουμε το χαμόγελό μας. Ο καθένας έχει ανάγκη από κάποιες έστω και στοιχειώδεις γνώσεις στα θέματα πίστεως και θρησκείας. Αυτός είναι ο λόγος εντάξεως στα σχολικά

προγράμματα του μαθήματος «Αρχές του θρησκευτικού πολιτισμού και της κοσμικής ηθικής». Αυτός είναι ο λόγος συστάσεως στα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα τομέων θεολογίας. Πρέπει άπαξ και διά παντός να νικήσουμε την αμάθεια στα θρησκευτικά θέματα, την οποία κληρονομήσαμε από τη σοβιετική εποχή.

Κ.Τσουπκό: Υπάρχει μια αρχή η οποία λέγει ότι η άγνοια του νόμου δεν απαλλάσσει από την ευθύνη. Ίσως είναι πολύ λογικό ότι τώρα εντάσσονται στα σχολικά προγράμματα αυτά τα μαθήματα, διότι μπορούμε να βρεθούμε αντιμέτωποι με την ακόλουθη κατάσταση: τώρα επιβάλλουμε τη σοβαρή ποινική ευθύνη για τα εγκλήματα που έχουν σχέση με τις βλάσφημες ενέργειες σε βάρος της θρησκείας, αλλά σε περίπτωση εάν η Πολιτεία δε θα παρέχει αυτές τις γνώσεις, δε θα αφήνει τους πολίτες να μάθουν ποιες θρησκείες έχουμε στη χώρα μας, τότε είναι δυνατόν να δημιουργήσουμε την κατάσταση κατά την οποία οι άνθρωποι από άγνοια θα διαπράττουν τις ίδιες ενέργειες. Δε Σας φαίνεται ότι και το Υπουργείο Παιδείας, και τα κρατικά όργανα εν γένει πρέπει ακόμα να ασχοληθούν σοβαρά και κατά βάθος με το θέμα φωτισμού των πολιτών της χώρας σε θέματα θρησκείας;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Συμφωνώ απολύτως. Πιστεύω ότι είναι η προτεραιότητά μας, διότι οι άνθρωποι πρέπει να αντιλαμβάνονται σαφώς τι επιτρέπεται να κάνουν, τι είναι το παραδεκτό και τι είναι το απαράδεκτο, ποια πράξη επιφέρει κάθειρξη, και ποια δεν επιφέρει. Βεβαίως, όπως επισημάνατε σωστά, η άγνοια του νόμου δεν δικαιολογεί τον εγκληματία. Εάν ο άνθρωπος αφού διαπράξει το βανδαλισμό, τη βλασφημία ή τη βεβήλωση επικαλείται την άγνοια του νόμου, με αυτό δεν πρόκειται να δικαιολογηθεί. Πρέπει να ενημερώνουμε τους ανθρώπους, πρώτον για την ύπαρξη αυτών των νόμων και τότε θα θεσπισθούν, και δεύτερον, και είναι το βασικό, πρέπει να παρέχουμε γνώσεις στους ανθρώπους στα θέματα θρησκείας, δηλαδή χωρίς να επιδιώκουμε οπωσδήποτε να τους προσηλυτίσουμε στην πίστη μας, πρέπει να τους ενημερώνουμε για τη ζωή και την πίστη της Ορθόδοξης Εκκλησίας, των άλλων θρησκευτικών παραδόσεων, για να υπάρχει αρμονία στην κοινωνία μας, ώστε οι άνθρωποι να επιδεικνύουν τη μεγαλύτερη ηρεμία και ανεξιθρησκεία απέναντι στους εκπροσώπους των άλλων θρησκειών, να σέβονται οι άνθρωποι το δικαίωμα κάθε ανθρώπου να ακολουθεί την πίστη του και να υπερασπίζεται τα ιερά του σεβάσματα.

Κ.Τσουπκό: Δε Σας φαίνεται ότι θα ήταν εύλογο οι βουλευτές να προσκαλέσουν στην επεξεργασία αυτού του νομοσχεδίου τους εκπροσώπους των διαφόρων ομολογιών;

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: Ελπίζω ότι αυτές οι διαβουλεύσεις γίνονται ήδη, διότι είναι πολύ σημαντικό ώστε αυτός ο νόμος να είναι διατυπωμένος σωστά και από πλευράς της θρησκευτικής ορολογίας και προστασίας εκείνων των αρχών, οι οποίες θα αποτελούν βάση αυτού του νόμου.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/53518/>